

Remissvar: Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Yttrande

Vårgårda kommun ser positivt på en översyn av kostnadsutjämnningssystemet, och att ingående variabler uppdateras. Att vissa utjämningsfaktorer i nuvarande system bygger på data som inte uppdaterats under lång tid, samtidigt som utredaren konstaterar att ”de förändringar av avgifter och bidrag som här föreslås förklaras till betydande del av uppdateringar av siffermaterialet” (s.17) är i grunden problematiskt och undergräver systemets legitimitet. Vårgårda kommun tillstyrker förslaget med några kompletterande synpunkter.

Förslaget om en ny verksamhetsindelad struktur bidrar till att systemet blir mer lättbegripligt, vilket är positivt.

Vårgårda kommun instämmer i resonemanget i kapitel 6 kring att socioekonomi är en bredare fråga än frågan om härkomst. Det är vår uppfattning liksom utredarens att utländsk härkomst är ett trubbigt instrument för att mäta behov i verksamheten, och välkomnar att socioekonomiska faktorer i de olika delmodellerna ersätter modellen Barn och unga med utländsk härkomst.

Utjämnningen för lönenivå ser Vårgårda kommun som problematisk. Detta då modellen både enligt nuvarande modell och enligt förslaget endast kompenserar för efterfrågesidan på arbetsmarknaden, d.v.s. kommuner med hög grad av konkurrens från andra arbetsgivare på marknaden får kompensation för att detta skulle driva upp lönerna. Utjämnningen bortser dock ifrån att det i dessa kommuner generellt sett även finns ett större utbud på arbetskraft, medan många kommuner som är bidragsgivare i modellen kan antas ha svårt att överhuvudtaget rekrytera personal på grund av ett svagt arbetskraftsutbud, vilket likväl kan bidra till att driva upp lönenivån. För landstingen för utredaren ett liknande resonemang och föreslår en kompensation för merkostnader för inhyrd personal i glesbygd. Vårgårda kommuns uppfattning är att om skillnader i lönenivå alls ska ingå i

utjämnningen krävs en större utredning kring kommunernas kostnader för personalförsörjning totalt sett, oavsett om det handlar om ordinarie personal eller inhyrd personal. I nuvarande utformning föreslår Vårgårda kommun att lönekostnader tas bort som utjämningsinstrument.

Vårgårda kommun ser positivt på förslaget med socioekonomisk komponent och kompensation för merkostnader i glesbygd i förskolemodellen.

Det är rimligt att det inte sker någon utjämnning på socioekonomisk grund inom grundskolemodellen, så länge det riktade statsbidraget för likvärdig skola kvarstår. Vårgårda kommun ser dock mycket positivt på möjligheten att ersätta det riktade statsbidraget med ett generellt, i kombination med en socioekonomisk utjämnning även inom grundskolans delmodell. Detta då sökandet och redovisningen av detta riktade statsbidrag tar administrativa resurser i anspråk.

Föreslagna förändringar inom modellen för gymnasieskola tillstyrks.

Att kommunal vuxenutbildning inkluderas i kostnadsutjämnningen är positivt. Däremot är det Vårgårda kommuns uppfattning att de ingående variablerna kan behöva justeras. Att andelen vuxna utan fullgjord grundskola respektive gymnasium utgör grunden i beräkningen innebär att modellen delvis kompenserar för brister i andra utbildningsformer. Kommande översyner av systemet bör utreda hur detta kan elimineras.

Föreslagna förändringar inom modellen för individ- och familjeomsorg tillstyrks. Det är positivt att variablerna uppdateras så att påverkansmöjligheterna minimeras och att socioekonomiska förhållanden inkluderas på ett bättre sätt.

Föreslagna förändringar inom modellen för äldreomsorg tillstyrks.

Vårgårda kommun har inga synpunkter på modellerna Infrastruktur och skydd, samt Verksamhetsövergripande kostnader.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Kristoffer Weibull
Controller